

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane petiti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Še enkrat o preskrbi vojnih invalidov in njih svojcev.

V zadnji številki »Delavca« smo navedli določbe cesarske naredbe z dne 12. junija 1915, ki zvišuje prejemke vojnih invalidov in njih svojcev. Priobčili smo že tudi vse določbe zakona z dne 27. septembra 1875. Ker pa pregled ni jasen, ponovimo še nakratko vso to snov, da bodo prizadeti vedeli, kako se preračuna preskrbnina všteti doklado v zmislu najnovejše cesarske naredbe.

Doklada za invalide se ravna po večji ali manjši izgubi delozmožnosti. Večja ali manjša delozmožnost se pa upošteva le pri dokladi, pri odmeri penzije se nič ne upošteva, ker se tam dovoljuje doklada za ranjenost.

Doklada znaša za invalidno moštvo neglede na šaržo, če se zmanjša pridobitna zmožnost za 20 do 49 odstotkov 60 kron na leto ali 5 kron na mesec; pri 50 do 100 odstotkih izgube na pridobitni zmožnosti na leto 120 kron ali 10 kron na mesec. Če je invalid popolnoma nezmožen, oslepel, izgubil obe roki ali obe nogi 180 kron na leto ali 15 kron na mesec.

Kaj dobi torej invalid? Če hočemo odgovoriti na to vprašanje, moramo navesti določbe zakona z dne 27. septembra 1875. Tam pravi zakon, da dobi:

narednik	168 K
četovodja	144 K
naddesetnik	120 K
desetnik	96 K
prostak	72 K

letne pokojnine.

Skupaj z državno doklado bo torej znašala invalidna podpora za nezmožnost

	20—49%	50—100%	popolna
narednika	228	288	348
četovodjo	204	264	324
naddesetnika	180	240	300
desetnika	156	216	276
vojaka brez šarže	132	191	252

K tem zneskom se prišteje še doklada za rane 96 kron na leto ali 8 kron na mesec; ta se zviša na 192 K na leto, če je izgubil invalid eno roko ali eno nogo, in na 288 K, če je izgubil dva dela telesa ali je oslepel. Državna podpora se pa dovoljuje samo tistim invalidom, ki njih svojci ne dobivajo nikakršne preskrbnine. Kjer dobivajo svojci preskrbnino, dobivajo samo invalidno podporo v zmislu zakona z dne 27. decembra 1875, in pa doklado za rane.

V zmislu te naredbe, kakor smo že zadnjič poročali, dobe tudi svojci državne doklade po umrlih ali ubitih vojakihi. V zmislu zakona znaša letna penzija vdove

narednika	270 K	22.50 K na mes.
četovodje	216 K	18.— K na mes.
naddeset.	180 K	15.— K na mes.
desetnika	144 K	12.— K na mes.
prostaka	108 K	9.— K na mes.

K tej penziji spada še vzgojina za sirote 48 K, če živi mati, če sirota nima ne očeta ne matere 72 K.

V zmislu naredbe z dne 12. junija pa dobe vdova in drugi svojci še posebno državno podporo. Ta znaša za vdovo 120 K na leto; za zakonsko ali legitimirano siroto 12 K. Če je sirota brez staršev znaša ta podpora 36 K na leto, če je ena sama sirota, 30 K, če sta dve, 24 K za vsako, če so tri in po 18 K, če so štiri ali več. Nezakonska sirota dobi 60 K na leto, če dobiva mati državno podporo. Če sirota nima matere, dobiva 108 K, če je samo ena sirota, če sta dve po 102 K, po 96 K, če so tri, če jih je več pa po 90 K.

To, kar smo navedli tukaj, zadostuje v pojasnilo. Naše poročilo zadnjič o podporah za starše invalidov, za prastarše, dalje za druge svojce, je s tem obenem pojasnjeno, zakaj tudi vsa druga preskrbnina in podpora se odmerja po istih načelih na podlagi postavk, ki smo jih navedli zadnjič in pa v člankih o zakonu iz leta 1875.

Uspeh in izgovori.

Na ruskih tleh ob severni strani Galicije sta Mackensena in nadvojvode armadi dosegli znatne uspehe. Pri Plonka-Turobinu severno ozemlja ob Pori in pri Tarnavka-Krasniku so se morali Rusi umakniti. Armada nadvojvode, ki se bojuje zahodno Krasnika, je ujela v večdnevni bojih osem tisoč mož, zajela več topov in strojnih pušk. Ti ugodni uspehi ofenzive med rekama Bugom in Vislo bodo še povečali bojazen na Angleškem in Francoskem, ki jo zbuja prodiranje zavezniških armad v rusko ozemlje. »Times« pravijo na primer o tem obratu vojnega položaja na severu: sprememba se ni izvršila iz demonstrativnih razlogov, marveč zato, da se obide bojna črta ob Visli, ter da se začne ogrožati Varšavo od zahoda. Mackensenovo osrednjo armado bo branila ob desni armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda, ki je očistil zemljo severno reke Tanev in na desni strani pa je dosegel general Böhm-Ermolli gorenji Bug, da bo varoval Mackensenovo armado ob desnem krilu. Na levem bregu Visle stoji s svojo armado general Voyrš, ki operira pri tej grozoviti invaziji v Poljsko na najskerajnji levici. »Times« sklepajo ta svoj pregled o prodiranju zvezniških čet v rusko ozemlje s pripombo, da ne vedo, če je verovati poročilu Reuterjeve pisarne, da štejejo zvezne čete nad dva milijona mož, ali pa je ta vest le pretiravanje; vsekakor pa je ruski vojni poveljnik pred odločitvijo, da sprejme na črti Ivangorod-Lublin-Holm hudo bitko, ali pa izroči Varšavo zaveznikom v roke.

To sklepanje angleškega lista je že zaraditega precejšnjega pomena, ker so venomer tajili resničen položaj angleškega občinstvu. Šele sedaj poročajo o resnem položaju na izhodu ter ga opisujejo prav črno za Ruse. Seveda je slika šele popolna, če upoštevamo tudi uspehe Lisingenove armade, ki je dosegla reko

LISTEK.

Kroutil.

»— — — s katerim se obtoženec Jan Kroutil iz Královic, samski, 40 let star, zaradi tatvine že šestnajstkrat kaznovan, znova zaradi tatvine, storjene v noči od 27. na 28. velikega srpana pri gospodu Ignaciju Jampehesu — obsoja na osem mesecev zapora. Po prestani kazni se obtožencu prepove prebivati v praškem policijskem okrožju, in se postavi pod policijsko nadzorstvo!« se je glasila sodba slavnega sodišča.

»Torej imamo: kimavec jeden, vinotok dva, listopad tri, gruden štiri, prosinec pet, svečan šest, sušec sedem, mali traven osem — in potem je takoj zopet spomlad, hvala lepa, slavno sodišče,« se je zahvaljeval Kroutil, ko je polglasno na prstih preračunal mesec, v katerem se konča državna skrb za njegove vsakdanje potrebe, »hvala lepa, takoj sem to vedel, osem mesecev, to je pošteno!...«

Kdor je pogledal Kroutilu v obraz, bi nikoli ne bil rekel, da je bil človek s tem obrazom že šestnajstkrat kaznovan radi tatvine. Pošten, boder obraz! Dobrotne bledomodre oči, goste obrvi, velik, nepravilen nos, velike ustnice, vedno gladko obrit, s stoterimi gubami na čelu in po licih — veliko preje se je zdelo, da je izmed tistih dobrih kmetov, katerih v Pragi kar mrgoli v šentjanških dneh.

Stari ljudje v njegovi rodni vasi so se dobro spominjali njegovih otroških let. Bil je priden deček v šoli, pozneje pošten in vesten učenec pri mizarskem mojstru v sosednjem mestu; izučivši se je šel po svetu. Kje je bil, kaj je počel, nihče ni vedel; po mnogo mnogo letih so ga naenkrat poslali v domačo občino po odgonu — kot kaznovanega tata. Ljudje so se temu čudili, smatrali so ga nedolžnim, saj je bil takrat pošten! Pa se je približala jesen, Kroutil je izginil brez sledu, kakor bi kamen bil pal v vodo, in na spomlad so ga zopet privedli po odgonu. Ta način življenja je znan pri nekaterih naših bližnjih: na zimo se dá zapreti, na poletje pride iz zapora, ne seje, ne žanje, niti ne

spravlja v kozolce — in vendar živi. Kako je prišel Kroutil do te življenjske filozofije — ve samo bog; gotovo pa je, da je bil ob tem popolnoma zadovoljen. Tudi njegova rodna vas se je tega že navadila. Ko so se spomladi pokazale prve lastovice, so si pravili ljudje: »Ah, prve lastovke so tu, zdaj bi pa že morali pripeljati Kroutila!« In kmalu so ga pripeljali. V vasi so ga še dosti spoštovali; tu ni nikdar nič ukradel. Kmetje so ga najemali, da jim je pazil na polje, na vrtove, in glej čudo! tat, že tolikrat kaznovan radi tatvine, je bil najvestnejši stražnik v celi okolici!

Od kimavca do malega travna je tedaj bil zopet preskrbljen.

Kaznjenci, znanci iz prejšnjih let, so ga veselo pozdravljali. Kroutil je bil nekakšna avtoriteta; vsem je imponiral s svojo odkritostjo in z neko poštenostjo. Ko sta se dva prepirala o spornih stvareh, sta navadno zaključila: »Čakaj, kaj poreče Kroutil!« In kar je rekel Kroutil, je odločevalo. Dokaj sveta je videl in znal pripovedovati zanimive pripovedi s svojega potovanja. Neprestano bi ga bili po-

Zlato Lipo ter pregnala ruske čete z nje zahodnega brega. Prav iz tega uspeha razvidimo veliki uspeh gališke ofenzive, čeprav se je bojna črta podaljšala in so bile z ofenzivo spojene silne težkoče. Hitrost prodiranja ni pri tem prav nič trpela. Oglejmo si pota, po katerih je prodirala armada Lisingenova zadnje tedne, pa vidimo nje odločno prodiranje že od 31. maja dalje, ko je ob desnem bregu Dnjestra zadala Rusom udarec pri Striju, in šest dni potem pri Zuravnem izsilila prehod čez reko. Vendar pa to takrat še ni bil nikakršen končen uspeh, zakaj dne 10. junija se je morala Lisingenova armada ne le zopet umakniti pred silnim pritiskom ruske armade na drugi breg, marveč tukaj tudi biti skoro dva tedna hude boje, dokler nista prodrli severno Mackensen in Böhm-Ernolli, ko je osvojil Levov, južno, ter spremenila razmere na bojišču. Šele 23. junija je obvladal Lisinger severno Haliča prehode čez Dnjester ter jel objemati ruske čete v severni Galiciji s tem, da je tam prodiral dalje. Dne 27. junija je bil sovražnik na celi črti potisnjen čez reko Gnilo Lipo in od 27. junija pa do dne 4. t. m. so se završili boji med rekama Gnila Lipo in Zlata Lipo, tako da je Lisingenova armada na celi črti reke Zlata Lipo zasedla tostransko ozemlje. Za izlivom Zlata Lipo imajo Rusi le še Zašicki na zahodnem bregu Dnjestra v svojih rokah. Pri Zašickiju stoji armada Pflanzer-Baltinova. Lisingen pa prodira v to ozemlje, da bo tudi tam pomagal omajati rusko črto.

Z južnega bojišča poročajo o novih ljutih napadih, ki so jih izvedli Italijani na soški črti. Približno štirje armadni zbori so navalili na črti od Plav pa do morja na avstrijske postojanke, hoteč prodreti proti Gorici in potem proti Trstu. Boj je končal s silnim porazom italijanskih čet. Pa tudi na zahodnem bojišču so Nemci dosegli precejšnje uspehe zlasti v Pristervaldu. Nasprotno pa so angleški in francoski napadi pri Ypernu in Arrasu vedno slabejši. Angleški in francoski kritiki pravijo, da nedostaja municije. To je čudno, zakaj Amerika dobavlja strelivo in velika industrija na Angleškem ga tudi pridno izdeluje; to priznanje je torej bolj podobno očitaniu malomarnosti nego opravičbi, a trditev ipak ni resnična. Naglašali smo že večkrat, da Francozi ne varčujejo z municijo in torej nedostajanje municije ne more biti vzrok njih neuspehom. Generalni lajtnant Henrik Rohne trdi v nekem spisu kot strokovnjak, da Francozi pač

nimajo vzroka trditi, da jim manjka municije. V primeru navaja nekaj zanimivih podatkov iz preteklosti.

V nemško-francoski vojni 1870/71 je odala nemška artiljerija le okolo 817.000 strelcev, od teh jih odpada 479.000 na trdnjavske boje. V japonski vojni je oddala ruska artiljerija okolo 954.000 strelcev. Sedaj pa primerjajmo francosko porabo municije v zadnjih mesecih. Že februarja in marca so Francozi posamezne dni na bojni črti dolgi komaj osem kilometrov oddali več nego 100.000 strelcev in še zlasti težke artiljerije z municijo francoskega in angleškega izdelka. Dne 17. junija je po podatkih francoskega vojnega vodstva oddala artiljerija v enem dnevu severno ob Arrasu 300.000 strelcev, to je domala toliko, kolikor jih je oddala nemška artiljerija v celi nemško-francoski vojni v vseh odprtih bitkah. Res pravijo Francozi, da so Nemci in Avstrijci ob Dunaju oddali 700.000 strelcev. To je pa smešno pretiravanje. V resnici je pa bilo onih 300.000 in jih je bilo največ v vojni. Rohne pravi, da tehta to strelivo 4.500.000 kilogramov, teža, ki jo nosi tristo velikih tovornih vagonov, ter stane okolo 5½ milijona kron. Glede nedostajanja municije se Francozi res ne morejo pritoževati.

Maja in junija ujeti Rusi.

Kakor poroča generalni štab, so meseca junija napravile zavezniške čete, ki stoje pod avstrijskim višjim poveljstvom naslednji vojni plen:

521 častnikov, 194.000 mož, 93 topov, 364 strojnih pušk, 78 municijskih voz, 100 voz vojne železnice itd.

K temu je prištet Hindenburgov plen: 121 častnikov, 25.574 mož, 7 topov, 52 strojnih pušk, 6 metalcev min, eno letalo.

Skupaj tedaj: 642 častnikov, 219.574 mož, 416 strojnih pušk.

Meseca maja je znašal plen pod avstrijskim poveljstvom:

863 častnikov, 268.869 mož, 251 topov, 576 strojnih pušk, 189 municijskih voz itd.

Hindenburgov plen: 31.643 ujetnikov, 16 topov, 58 strojnih pušk.

Skupaj tedaj: okroglo 1000 častnikov, 300.512 mož, 267 topov, 634 strojnih pušk itd.

slušali. Kadar je odhajal, se je razprostrla otožnost po jetniški sobi, njegov prihod pa je bil vsem drag in mil, kakor prihod prvega škrijanca poljedelcu.

Nekega dne je vstopil nadzornik v sobo.

»Kroutil,« pravi, »odslej boste vi ordonanca pri gospodih zgoraj, pojdite takoj z menoj.«

»Gospodje zgoraj« so bili tudi jetniki, le da so bili malo vzvišenejši.

»Vsak dan imate zato pol ure časa; pometete in pospravite ondi; veliko dela ne bo — dva časnika sta, imata tudi po osem mesecev kakor vi; obnašajte se spodobno in lahko boste kaj dobili od tega — gospoda pušita lepe smodke...«

Kroutil je bil tedaj ordonanca pri »gospodih časnikařih«. Bilo je to v časih, ko je par neprevidnih črk moglo češkega urednika izolirati na mnogo mesecev...

Dan za dnevom je potekal, teden za tednom, Kroutil je pometal, pospravljal in pušil lepe smodčice. Časih sta se oba časnikařa začela z njim razgovarjati. Izpraševala sta ga o njegovem prejšnjem življenju, po vzrokih kazni in se čudila.

Ta človek je bil navaden tat! In vendar je poznal načela časti in sam jih je čutil, sedemnajstič je bil že kaznovan — in vendar ni bil pokvarjen! Zasmilil se jima je.

Prišla je zima, sneg, mraz, mračni, sivi dnevi so gledali v sobo skozi zamrežena okna, — žalosten čas za ljudi, ki niso imeli zveze s svetom.

»No, Kroutil,« je vprašal nekega dne eden novinarjev, »vi ste tu že sedemnajstič čez zimo, ali vam je prav tako?«

»Kaj pa hočem, dragi gospod, ali naj marj zmrznem v snegu kakor vrabec? Saj sem tako-le zadovoljen.«

»Kaj pa, če bi se povrnil v pošteno življenje, ali bi vam to ne bilo všeč?« ga je vprašal drugi urednik.

»Veste, dragi gospod, z menoj je to jako težko. Zdaj dobim jaz sedemnajsto izpričevalo odtod,« in Kroutil se je v zadregi čehljaj po pristriženih laseh, »in resnično ne vem, kdo bi mi kaj zaupal, razen pri nas v Královicah malo češpelj in hrušk — in na te pozimi ni treba paziti... Moram se dati zapreti. Sicer pa to ni najhujše, samo ko se človek navadi,« je dostavil smehljaje in odhajal.

Ako seštejemo plen maja in junija, dobimo sledeče ogromne številke:

1642 častnikov, 520.086 mož, 367 topov, 1050 strojnih pušk.

To so pa le številke ujetih Rusov. Njih krvave izgube na ranjenih in padlih tu niso vštete.

Odgoditev vpoklicatel črnovojnikov od 15. julija na 15. avgusta.

Domobranksko ministrstvo je izdalo naslednji razglas:

V pozivnem razglasu z dne 12. junija za avstrijske črnovojniške obvezance letnikov 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 in 1886, ki so bili pri ponovnem prebiranju spoznani za sposobne, na 15. julija določeni termin za odhod pod orožje, se odgodi za en mesec, tako da morajo ti črnovojniki odriniti pod orožje namesto 15. julija dne 15. avgusta.

Ta odredba bo brez dvoma pripomogla, da se letošnja žetev čimpreje pospravi in jo bodo prizadeti krogi vsekakor toplo pozdravili.

Svetovna vojna.

Neverjetno je, s kakšnim sovraštvom in odločnostjo se vrši vojna proti Italiji na goriških mejah. Šest tednov že traja vojna z Italijo in izdajstvo Italije prihaja še vedno v listih in od ust do ust kot malo vredno dejanje do izraza. Italijani napevajo vse sile, da bi prodrli soško bojno črto, zlasti med Gorico in morjem. Napad za napadom se vrši, a vsi so odbiti z velikanskimi izgubami za Italijane. Tak napad se je zopet izvršil te dni. Vojaški kritik graške »Tagespošte« piše o njem med drugim:

»Zavratni sovražnik na jugozahodu je bil v prvi veliki bitki poražen. Vsakdo se veseli, da je armada verolomnega kralja doživela poraz, na katerem bo dolgo glodala. Srčna hvala junaškim branilcem in njih poveljnikom. Gorica bi imela biti sunek v srce; od Gorice bi bilo le še malo do Trsta.

Izvršil se je splošen napad. Dosedaj je bil brezuspešen; od Plav pa do morja se razteza pred našimi postojankami strašno mrtvaško polje; tu leži, mnogo je nepokopanih, okoli 40.000 mrtvih Italijanov.

Plave in okolica pri Zagraju sta nekako vogala soške fronte. Med njima leže v polkrogu okoli Gorice in sicer na zahodnem bregu Gorice tiste utrdbe, katere je

Polagoma je zima potekala; mali traven je bil tu.

Čas je hitel kakor voda. Črez dva dni bi bili morali Kroutil in časnikařja zapustiti kaznilnico.

»Kroutil,« je tega dne začel eden izmed urednikov, »veselo novico imam za vas. Službo dobite!«

Kroutil je strmel. »Kje, dragi gospod, kje?«

»Pri našem listu. Majhno, lahko službo. Malo boste pometali po pisarnah in uredništvu, saj to vendar znate, kaj?«

»Kdaj pa bi tako-le lahko nastopil?« je vprašal Kroutil.

»Tako, ko pojdemo odtod.«

»Toda, dragi gospod, ko pa to menda ne bo šlo. Takoj odtod me bodo menda poslali k nam, v Královice... veste... in Kroutil je pristavil besedo, ki mu ni hotela iz ust, s kretnjo z roko.

»Ah, po odgonu? Čakajte... dá, tako bo šlo. Sam pojdem na policijo, pa ostane tu, dá. Torej sprejmete?«

»In kako rad!« in Kroutil je zardel od veselja.

naše vojno vodstvo napravilo že pred vojsko in ki tvorijo takozvano goriško mostišče.

Prvi težki napadi so bili naperjeni proti Plavem. Tam je zastavljal sovražnik vedno po dve ali tri pehotne divizije; po večdnevni zelo ljutih bojih so se jih naši otresli.

Sedaj je poskusil Cadorna svojo srečo proti južnemu vogalu, potem ko so bili naskoki na goriško mostišče krvavo odbiti. Od konca junija je skoro vsak dan prišlo do ljutih spopadov na prostoru Zdravščina-Zagraj-Polazzo in nato tudi do bojev pri Vermiljanu, Selcah in poleg Tržiča. Okoli tri do štiri divizije so tu polagoma napadale. Po tem uvodu se je izvršil splošen napad. Cela tretja armada, štirje zbori, se je v neštevilnih vrstah valila proti prostoru Števerjan (severoahodno od črte Gorica-Tržič).

Bil je to tipičen napad množic, brezobzirna gonja čet v naš morilni ogenj. Italijanske čete so se dobro borile. Hrabre so in kažejo presenetljivo vztrajnost. Zato klobuk dolj pred branilci, ki so v smešni manjšini ta s strašno srditostjo izvršeni napad odbili, vse postojanke obdržali in zadali sovražniku najtežje izgube. Osem italijanskih divizij je poraženih; 160.000 mož je napadlo soško franto, več kot četrtnina leži mrtvih pred našimi postojankami ali pa so za več mesecev nesposobni za boj. Tretja italijanska armada kaže velikanske vrzeli, Cadorna bo pa še nadalje poročal o vremenu.

Italijanski zrakoplovci so metali v sredo bombe na Trst in Prvačino, a niso napravili znatne škode.

Ob tirolski in koroški meji so se vršili boji le s topovi.

Na severnem bojišču prodirajo zavezniške čete dalje proti Lublinu, kjer že čujejo gromenje topov. Pri Krasniku je bila zopet prodrt ruska bojna črta. V Bukovini je sicer primeroma mirno, vendar pa branijo tam čete mejo pred ruskimi napadi, ki so tam pa tam ljuti. V bojih pri Krasniku in v okolici so zajeli zavezniki 11 častnikov, 11.500 mož in 17 strojnih pušk.

Tudi na severnem Poljskem se vrše posamezni boji.

Glede bitk z Rusi pravi prav dobro graška »Tagespost«:

Zemljepis prostora, kjer avstrijske in nemške čete zmagovito zasledujejo Ruse, ki se umikajo, se izpremeni vsakih 24 ur. Danes (5. t. m.) se more v prostoru ob

črti Kamionka-Strumilova do važnega ob železniški progi Lvov - Brody ležečega kraja Krasne govoriti le o zasledovalnih bojih. Ob reki Bug pri Krylowu se Rusi umikajo, ob Wiepržu se bijejo za nas uspešni boji; v najsevernejšem odseku na obeh straneh Krasnika zija v ruski bojni črti vrzel in prodira naprej armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda; v južnem odseku onemogočajo Rusom njih postojanko ob Zlati Lipi avstrijske in nemške čete Linsingenove armade.

O južnem bojišču ni posebnih poročil. Srbiji in Črnigori dela sedaj skrbi Albanija, pa tudi Grčija je postala konkurentka Italije. Balkan se najbrže ne bo spozumel glede svojih interesov ter utegne priti med državami še do resnejših dogodkov. Vse pa kaže, da zaupanje do čveterozveze sploh ni veliko in če bi že Balkanci posegli v boj, bodo to storili po četvi. Nedostaja jim tudi municije in pa denarja.

Na višinah izhodno od Trebinja so bili uspešni boji s Črnogorci.

Na francoskem bojišču je zopet postalo nekoliko živahnije. V Parizu pričakujejo, da prično Nemci z ofenzivo. Zlasti ljuto je obstreljavanje Arrasa. Mesto je v ognju in katedrala je pogorela.

Značilno je za francosko bojišče, da branijo angleške čete le 54 kilometrov dolgo bojno črto. Čet pa imajo Angleži sedaj tam manj kakor so jih imeli početkom leta; imeli so silne izgube, a novih čet le malo. Vobče pa je na Angleškem nastala velika nejevolja zaradi vojne.

Med Mozo in Mozlo živahni boji.

S turškega bojišča poroča uradno poročilo z dne 6. julija:

Na dardanelski bojni črti je potopil 4. julija nemški podmorski čoln pred Sedil Bahrom velik francoski transportni parnik z dvema dimnikoma.

Pri južni skupini je poglala naša artiljerija 4. julija neko sovražno zalogo streljiva v zrak, povzročila je požarkakor tudi eksplozije v nekaterih baterijah in je decimirala vojake, ki so prihiteli gasiti požar.

Na bojni črti ob Iraku so bili v okolici Basore poglani v beg tiste sovražne sile, ki so jih vozili po reki Evfrat. Sovražnik je pustil nad 60 mrličev, med njimi enega majorja in dva druga častnika; dve z ranjenci popolnoma naloženi ladji je peljal sovražnik med begom s seboj. Zaplenili smo več pušk in množino streliva.

»Ali, Kroutil,« ga je tešil urednik, »saj vam jaz verjamem in vas poznam!«

»Ne, dragi gospod, jaz ne morem te službe sprejeti — ne gre, sem že povedal... Vrh tega pa imam tudi že posel.«

»Pošten?« ga je prekinil urednik.

»Pošten,« je trdil Kroutil, »kradel ne bom nikoli več.«

»Upam, da boste mož beseda, Kroutil, kot časten človek. Žal mi je, da nečete, da bi vam pomagal; veseli me pa, da boste opustili tako ničvredno rokodelstvo.«

»Opustil ga bom, dragi gospod; prisegam, da ne bom več kradel. Bog vam vse povrni,« se je zahvaljeval Kroutil in odšel.

Izginil je iz Prage...

Bilo je kimavca meseca. Urednik je čital referat, pripravljen za list: Iz sodne dvorane. Mehanično je čital — naenkrat je postal pozoren. Prečital je, zložil list in se otožno nasmehnil: »Presneti človek! Kradel ni, toda radi razžaljenja Njegovega Veličanstva in motenja vere ima od večraj dve leti!...«

I. S. Machar.

O dosedanjih izgubah trozveze pred Dardanelami pa poroča iz Carigrada »Frankfurter Zeitung«:

Glede na izjave Asquitha, da so znašale angleške izgube na Dardanelah do 31. majnika 39.000 mož in 1753 častnikov, pripominja turško časopisje, da se je povišalo to število do 1. julija najmanj za 50 odstotkov. Podobno visoke so tudi izgube Francozov. Poleg teh izgub se je potopilo devet križark, več torpedovk in podmorskih čolnov in transportnih ladij, resno poškodovanih je bilo več dreadnoughtov in porabili so ogromne množine streliva.

Na ostalem turškem bojišču ni važnejših dogodkov.

Domači pregled.

Važna razsodba najvišjega sodišča glede draženja cen. Vrhovno sodišče je izreklo, da je zločinski namen pri draženju cen podan že s tem, če prodajalec zahteva cene, ki so v primeru z proizvajalnimi sredstvi očitno previsoke. Vseeno je, če je kupec zadovoljen z zahtevano ceno, zakaj v tem oziru ne gre za varstvo posameznega kupca, ampak za varstvo splošnih interesov. Javnost bo to razsodbo pozdravila, ker vsakdo, kdor izrablja stisko ljudstva, zasluži strogo kazen.

Padel je pri naskoku na Halič v Galiciji dne 24. junija Anton Hueber, najstarejši sin tajnika avstrijskih strokovnih organizacij sodruga Antona Hueberja. Sodrug Hueber mlajši je bil izboren in pri-ljubljen sodrug.

Iz Hrastnika. Dne 25. junija smo izročili v Mariboru materi zemlji vsem nam ljubega prijatelja in sodruga Franceljna Brezjana. Padel je za domovino. 9. junija ga je zadela sovražna krogla na južnem bojišču v glavo. Prepeljan v Maribor v bolnico, dokončal je 23. junija svoje mladostno življenje. Sodrug Brezjan je bil trgovski nastavljenec v Konzumnem društvu rudarjev v Hrastniku. Poprej je služil za pomočnika v filiali Šiška in Koroška Bela »Konz. društva za Ljubljano in okolico«. Povsod se je kot organiziran sodrug čilo udeleževal strankinega življenja. Zlasti pa v Hrastniku. Tu je bil duša pevskega zbora, godbenega in dramatičnega odseka »Svobode! Vesele narave, ljubezniv, priazen dečko! Vsak ga je imel rad. Ni poznal zavisti, ne sovražnosti — nikomur ni storil žalega; vsakemu le dobro, če je mogel! — Kdor ga je poznal, žaluje za njim. Stranka je izgubila v dvajsetletnem Brezjanu krepkega sobojevnika. — Živi naj v naših srcih hvaležen spomin na dragega sodruga!

Dr. Angelo Vivante umrl. Tržaško socialnodemokracijo je zadel hud udarec. Sodrug Vivante si je v nevrasteničnem napadu sam vzel življenje. Vivante je bil iz imovite rodovine, študiral je pravo, a se je posvetil časnikařtvu. Več let je bil glavni urednik »Lavoratore«. Zlasti je bil pokojnik hud nasprotnik italijanskega iredentizma. Svoje imetje je zapustil tržaški okrajni bolniški blagajni za pospeševanje zdravilišč in delavskih kolonij. Star je bil šele 46 let.

Umrl je v 61. letu starosti bivši avstrijski minister za bogočastje in uk Artur grof Bylandt-Rheidt.

Državni poslanec sodrug Glöckl je bil pri obravnavi zaradi hujškanja oproščen krivde.

Iz javne seje občinskega odbora mesta Idrije. Dne 21. junija t. l. se je vršila v mestni dvorani javna seja v navzočnosti 4 občinskih svetovalcev, 12 odbornikov in 6 namestnikov. Župan Iv. Straus otvoril ob 6. zvečer sejo ter naznani naslednji dnevni red: 1. Računski zaključek za leto

ve, kaj se lahko zgodi!...« je pripovedoval resno Kroutil!«

Krasnega jutra so odšli iz kaznilnice. Odgon so srečno preklicali. Urednik je Kroutila takoj peljal s seboj. Prečudno! Kroutil je bil sedaj otožen; zdelo se je, da ga ta služba nič preveč ne veseli. Šla sta skozi pisarne, uredniške sobe, tiskarno, in Kroutil se je mračil čimdalje bolj. Niti sobica, katera mu je bila odkazana, ga ni razvedrila.

Urednik ga je gledal presenečen: »Česa pogrešate?«

»Nič, dragi gospod, vse to je lepo,« je odvrnil Kroutil melanholično...

Drugega dne zjutraj je prigmel k uredniku.

»Dragi gospod, oprostite, jaz te službe ne sprejemem. In sicer samo iz ozira na dragega gospoda. Tu je toliko ljudi, toliko priložnosti, lahko se kaj izgubi — jaz sem si sicer svest samega sebe — toda da bi morda kdo pravil: »To je vzel Kroutil, bi se temu lahko verjelo — in dragi gospod bi zastoj imel sramoto, da je mene protežiral. Jaz sem si svest samega sebe, prisegam, ali toliko ljudi je tu — nihče ne

1914. 2. Vojno posojilo. 3. Sklepanje o predlogu disciplinarne komisije glede zadeve tajnika Julija Novaka. 4. Slučajnosti. Overovateljem zapisnika imenuje Vidica in Troho. Nato se preide k prvi točki. Odbornik A. Uršič predlaga, da se opusti čitanje računa in razpravlja samo o točkah, pri katerih bi imel kak odbornik pomisleke. (Sprejeto.) Župan otvori o računih debato. Odbornik I. Kavčič izjavlja, da načeloma nima proti računskemu zaključku nič, pač pa mu ne ugaja, ker so nekatere postavke proračuna prekoračene. Navede nekaj postavk, nakar poda župan glede njih natančna pojasnila. Nato se računi za leto 1914 z večino (proti 7 glasovom) odobri. Ad. 2. poroča župan, da se pri zadnji seji sklenjeno vojno posojilo v znesku 10.000 K ni moglo izvesti, ker je sklad za novo mestno klavnico v druge namene sklenjene v minolem letu že skoraj izčrpan. Predlaga, da naj se kot subskripcijo v vojno posojilo disponira državne zadolžnice, in sicer: Srebrna renta št. 12.411 v vrednosti 100 K, papirnata renta št. 36.615 v vrednosti 1300 K ter, da se realizira vinkulirana knjižica št. 18 v vrednosti 5117 K 15 vin., skupaj tedaj 6517 K 55 vin. Jakob Kavčič interpelira župana zaradi vlog pri »Stavbeni kreditni zadrugi« ter predlaga, da se tudi te realizira za vojno posojilo. J. Kavčič predlaga, naj se poleg tega doda tudi zaostanke predujema učiteljstva na bivši občinski realki. Župan Straus pojasni, da so vloge pri »Stavbenem zavodu« že davno odpovedane ter prečita odgovor zavoda, v kojem se poudarja, da se za sedaj teh vlog ne more dvigniti, ker ima večina mobiliziranih posestnikov izposojen denar pri tem zavodu, od katerih se ne more iztirjati, ako pa, bi se jih pognalo v pogubo. Kar pa se tiče nepovrnjenih plač realnega osebja, so se te tudi že opetovano opominjali, a tudi ne bi bilo umestno, da bi se v teh težkih časih dolg s silo iztirjal. Nato odredi župan glasovanje; za županov predlog glasuje 13, za Kavčičeve predloge pa samo 9 odbornikov. Točka 3. dnevnega reda se opusti, ker disciplinarna komisija ni kompletna. Da se izpopolni komisija, se izvoli z večino enega glasu kot člana komisije namestnika Val. Vidmarja. Ad 4. poroča župan I. Straus, da je Idrija že več kot mesec dni brez sladkorja. Temu je kriva špekulacija sladkornih kartelov, ki hočejo cene sladkorja na umeten način zvišati, trdeč, da ne dobe za izvoz potrebnih železniških vozov. Da se taki nakani pride v okom, predlaga obširno resolucijo, ki naj se sprejme in pošlje trgovskemu in notranjemu ministrstvu. (Sprejeto soglasno.) Odbornik S. L. S. g. Jos. Modrijan trdi, da mu je odbornik A. Terpin med debato očital, da so se nekateri iz njegove stranke pritožili zoper nabavo žita. Zahteva, da Terpin to kot neresnico prekliče ali pa dokaže, kar naj se protokolira. Župan odide na zahtevo po tozadevne spise, jih prinese ter čita: Visoki deželni odbor vojvodine Kranjske! Dne 23. oktobra 1914 je sklenil občinski odbor z večino glasov na predlog župana, da se porabi iz zaklada za mestno klavnico 8500 K za aprovizacijo, da se za ta znesek kupi dva vagona pšenice. Proti temu sklepu podpisana pravočasno ugovarjava, da bi se od tega zaklada za aprovizacijo kaj porabilo, naj dobi županstvo v ta namen na kakoršnikoli način denar. Prosi, da visoki deželni odbor ta sklep razveljavi. — V Idriji, dne 10. novembra 1914. — Franc Oswald, posestnik hiše št. 278, Ivan Kavčič, občinski odbornik 477. — Rešitev deželnega odbora pa se glasi: Kar se tiče nameravane aprovizacije mesta, nima seveda deželni odbor načeloma zoper to nič, vendar dvomi deželni odbor, da bi se

posrečilo županstvu dobiti za nakup kar dva vagona pšenice. Sploh bi bilo še premisliti, bi li ne bilo za **ondotne razmere primerneje, nabaviti si kakega drugega žita, po katerem bi popraševali širši krogi oziroma revnejši sloji prebivalstva**. Vsekakor je deželni odbor mnenja, da županstvo ne pride v položaj, za aprovizacijo mesta takoj porabiti vsega v to namenjenega zneska po 8500 K, vsled česar mora deželni odbor zahtevati, da se mu vsak posamezen nakup v napominano svrhu naznani posebe oziroma, da si županstvo za vsak delni znesek, ki ga bo potrebovalo pri nakupu oziroma, ki ga bo hotelo za nakup dvigniti iz omenjenih zakladov, izprosi tukajšnjega dovoljenja. — Od deželnega odbora kranjskega. — V Ljubljani, dne 24. decembra 1914. — Za deželnega glavarja — Lampe. — Po tej dokumentaciji izjavi odbornik g. Filip Vidic, da se je očitane odbornika A. Terpina kot resnično uradno dokazalo, kar naj se protokolira. Končno se dovoli posestniku I. Albrehtu kot odškodnina za poginolo kravo znesek 150 K.

Že zopet rekurz. Idrijski g. Oswald je vložil proti računu mestne občine idrijske dva rekurza. Enega je podpisal sam, enega pa tudi Ivan Kavčič. Lani je vložil Oswald rekurz proti sklepu, da se nabavi posojiloma iz klavničnega zaklada pšenica, letos ima pa zopet druge vzroke zanj.

Spomenica Zveze kovinarjev avstrijskih na vojnega ministra. Zveza kovinarjev je sestavila posebno spomenico na vojnega ministra, v kateri omenja nedostatke v tovarnah, ki so pod državnim varstvom. Vojni minister je v nekaterih točkah odgovoril povoljno, v drugih pa bo uvel poizvedbe ter potem odredil, da se odpravijo nedostatki, ki se izkažejo kot taki. Vojno ministrstvo pritrjuje uvedbi posebne pritožne inštanice, v kateri bo zastopana vojna oblast, trije delavci in trije delodajalci. Mezdni in službeni pogoji se smejo spremeniti le sporazumno. Če morajo delavci brez svoje krivde prekinjevati z delom, jim gre za ta čas primerna mezdna odškodnina. Delavce, ki so nad 50 let stari, in ženske, če delajo v obratih, ki so podrejeni vojnodajatvenemu zakonu, se ne more siloma zadrževati v takih obratih, če pretrgajo službeno razmerje v zmislu zakonitih določb.

Iz Pulja. Naše izobraževalno društvo smo bili ustanovili že leta 1907, a se je do početka leta 1914 le slabo razvijalo. Leta 1914 se je začela v društvu jako živahna delavnost, številni članovi je poskočilo na 72. Nabavili smo pripravno in ceno društveno stanovanje ter ga opremili s pohištvo, uredili knjižnico ter nabavili godala za tamburaški zbor. Sodrugi Dozet je z veliko požrtvovalnostjo ustanovil tamburaški zbor in pevski odsek. Prav tedaj pa je izbruhnila vojna in vojaška dolžnost je poklicala člane v vojno službo. Ostal je še samo en član in društvo ne deluje več že skoraj leto dni. Društveni prostori in vsa oprema društvenega doma čakajo popolnoma nedotaknjeni, kdaj se zopet povrnejo zvesti člani. Ko stopi človek v društveno stanovanje, ga obide žalost in se vpraša, kje so člani, kdaj se povrnejo dopolnivi svojo dolžnost zopet v te prostore, da bodo zopet gojili pouk in zabavo. Gotovo se ne povrnejo vsi, toda mnogo se jih povrne, in ti bodo le še bolj znali ceniti izobrazbo in napredek, ter ji bodo gojili v tem zmislu tudi vbodoče kakor smo bili pričeli.

Župnik in državni poslanec — in dražilec živil. Okrajno sodišče v Radgoni je obsodilo državnega poslanca župnika dr. Potzingerja zaradi neopravičenega draženja, kar se po domače imenuje oderuštvo z živili, na 50 kron globe, višje sodi-

šče v Gradcu pa je to kazen zvišalo na 300 kron.

Tajnosti kupčije z živino. »Salzburger Volksblatt« objavlja pismo, ki ga je pisal odvetnik dr. Fuchs v Plznu zakonskim Ludvik in Ani Dillinger v Gniplu in ki se glasi: »Dne 28. maja t. l. ste na živinskem sejmu v Salzburgu prodali 7 goved za 7200 K mojemu klijentu g. Otonu Tanzer; po izplačilu kupnine pa mu niste izročili živino, marveč ste jo prodali drugje. Zato je g. Tanzer izgubil zaslužek v znesku 3000 K, ki bi ga bil dosegel s to kupčijo na dunajskem sejmu. Zahtevam torej, da plačate to vsoto z naraslimi troški, ker bi moral sicer vložiti tožbo.« — Malo prelep zaslužek je pa le, če zaslužim pri blagu, ki ga kupim za 7200 K kar celih 3000 kron.

Podraženje papirja. Cene najraznovrstnejših potrebščin so silno narasle in vojna je izgovor za vsako izkoriščanje. Kadar skoro vse dere tedaj seveda tudi tvornice papirja ne marajo zaostati. Meseca aprila so tvornice papirja razposlale odjemalcem naznanilo, da so podražile papir za 15 do 20%. Ker pa traja vojna še vedno, so si tvornice papirja izmislile, da s 1. julijem še enkrat podraže papir. Zdaj so k prvi dražitvi dodali še 20%, tako da je papir sedaj dražji za 35 do 45%. Papir bi se lahko dobil iz Švedske, če bi vlada odpravila carino.

Cena sladkorja. Z Dunaja poročajo, da se je vladi posrečilo vprašanje sladkorja rešiti v toliko, da so rafinerije znatno znižale svoje zahteve glede cen. Po porabi domačega kontingenta, ki bo zadoščal še do konca julija, bo znašala cena kilogramu 1 K in ta cena mora ostati brezpogojno neizpremenjena do 1. oktobra 1916. Tudi nov sladkor se ima primerno zaznamovati, da se onemogoči nepoštene manipulacije s starim sladkorjem.

Prvi krematorij na Hrvaškem. »Pesti Naplo« javlja, da bo skoraj dogotovljen prvi krematorij (sežigalnica mrličev), katerega gradijo pri epidemični bolnici v Bržadinu poleg Vukovara. Krematorij je sezidan po najmodernejših načelih.

Žitne kupčije na Ogrskem. Poluradno se poroča dne 1. julija iz Budimpešte: »Vojnožitna družba« je danes predružačila svojo organizacijo. Sklenilo se je, da se bo nakup žita za družbo izročil žitnim tvrdkam. Vsaka zanesljiva in denarno močna žitna tvrdka se lahko oglasi za ta posel. Majhne žitne trgovce na deželi pa se lahko pooblasti, da v svojem okolišu kupijo od malih kmetov po en vagon žita, katero pa smejo prodati samo družbi ali komisijonarjem. Tudi z mlini se bo sklenilo primerne dogovore. Tako je prišla v velik in lep načrt smotrene preskrbe velika luknja. Prvotno se je imela dežela razdeliti na več večjih okrajev. Vso letino bi imel pokupiti sindikat bank in zasebnih tvrdk in na ta način so hoteli odpraviti škodljive prekupce. Sedaj pa bo žitna trgovina ravno taka kakor prej, špekulaciji je zopet odprta pot k starim običajem in »kšeftom«. Ogrska vlada je izgubila varjeti iz rok. Kaj takega ni bilo pričakovati.

Resolucija nemško - avstrijsko - ogrskega gospodarskega društva za bodočo gospodarsko skupnost. Dne 28. junija so na Dunaju sprejeli in poslali vladam tole resolucijo, ki je zgodovinske važnosti: »Udeležniki izjavljajo, da se morata zvezni državi tudi gospodarsko zelo presrečno zblížiti, kar naj se izrazi v čim bolj enaki in soglasni gospodarsko - politični zakonodaji. Sklene naj se gospodarska zvezna pogodba, s katero se obe državi zavežeta k skupni trgovski politiki proti drugim državam. Tej politiki naj bi bil za podlago zunanji tarif, ki bi slonel na dogovorjeni enotni carinski shemi. Ni treba, da so ca-

rinske postavke skozi in skozi enake. Trgovska politika bi morala sloneti tudi na posebnih prednostih v medsebojnem prometu, kar bi se po dogovoru dalo raztegniti tudi na tretje države. Na one blagovne skupine, ki vsled gospodarskih razlikosti potrebujejo posebnega varstva, bi se oziralo z izravnavno carino. Zborovalci smatrajo za nujno potrebno, da vlade takoj začno razmišljati o podrobnostih in oblikah vprašanja trgovsko-politične zveze. — Poročali smo že tudi mi o nameravanem gospodarskem zblizanju Avstro-Ogrske in Nemčije. Če bo tako zblizanje, ki je potrebno, služilo splošnemu razvoju in blagostanju prebivalstva, bo dobrodošlo, toda v nesrečo bo, če bo zasledovalo le izkoriščevalne namene, to je, če bo osnovano samo y prid podjetništva.

Svetovni pregled.

Kosec Rotschild. »Bayr. Kurier« poroča: V ujetniškem taboru Lech na Nemškem se nahaja tudi član rodbine pariških Rotschildov. Vsak dan so došle nanj velike pošiljave. Celo špansko poslaništvo je posredovalo zanj, a drugi dan ob 4. uri zjutraj je moral iti z drugimi ujetniki sušit mrvo.

Rumunija. V zadnjem času se je pričelo zopet mnogo govoriti o Rumuniji, ker še ni jasno, na katero stran se bo odločila. Kraljevina Rumunska ima sedem milijonov prebivalcev. Med temi je kakega pol milijona Turkov, Židov in ciganov, tako da je v kraljevini kakih 6 in pol milijona pravih Rumunov. Pa tudi zunaj kraljevine je 5 milijonov Rumunov in sicer jih je poldrugi milijon v Besarabiji in 3 in pol milijona na Ogrskem. Vseh Rumunov je torej 11 in pol milijona. Navadno pravijo, da so Rumuni nasledniki starih rimskih vojakov. To je pa le deloma resnično. Rumuni so plod mešanja krvi rimskih vojakov in kolonistov starih ilirskih, slovanskih, tatarskih in finskih plemen. Tudi jezik ni čisto romanski, ampak močno pomešan zlasti s slovanskimi besedami, kar je naravno, ker so imeli Rumuni dolga stoletja staroslovanski cerkveni jezik.

Švicarski zakon proti žaljenju tujih narodov. Švicarski zvezni svet je odobril naredbo o kazenskem zasledovanju sramotenja tujih narodov, vladarjev in vlad. Kazen je določena do 6 mesecev ali do 5000 frankov; lahko se pa združi obe kazni. Dosedaj se je kazensko zasledovanje uvedlo le na predlog žaljenega, sedaj pa bo to mogoče brez tega predloga na podlagi vsakokratnega sklepa zveznega sveta. Naredba stopi v veljavo s 15. julijem.

Volitve na Portugalskem so izšle ugodno za demokrate.

Ameriške municijske dobave. Iz Newyorka poročajo: Vsled naročila angleškega vojnega urada se je Bethlehem Steel Company obvezala, da dobavi vsak dan 50.000 granat, ki jih večinoma sama izdeluje, nekaj malega ji pomagajo druge tovarne. Steel Company dobavi sedaj zaveznikom po 35.000 šrapnelov in 50.000 izstrelkov za enofuntnike na dan. 1000 deklet, mož in dečkov polni granate s smodnikom. Da bo šlo delo hitreje od rok, zgrade sedaj novo poslopje za šrapnele, ki bo dolgo 800 čevljev in 250 čevljev široko. Poslopje bo v tridesetih dneh popolnoma gotovo. Tu se bodo izdelovali tudi jekleni ovoji za liditne krogel, ki naj bodo Kitchenerjev odgovor na nemške plinske bombe. Te krogel bodo imele v premeru štiri palce; v prihodnjih 250 dneh bodo vsak dan dobavili 4000 liditnih krogel.

Atentat na Morgana. Nemški profesor Cornvellove univerze Frank Holt je vdrl v Morganovo vilo ter je streljal na Morgana z revolverjem. Ranil ga je, toda ne smrtno. Atentator je imel s seboj tudi zabojček dinamita. Pred sodnikom je izjavil, da je hotel žrtvovati življenje, samo da pospeši konec vojne. Inspiriran, da je bil »od zora«. Zdi se, da atentator ni popolnoma pri pameti. Milijardar Morgan je eden najgorečnejših in najdelavnejših propagatorjev za tripleentento v Ameriki.

Porfirij Diaz umrl. Porfirij Diaz je bil predsednik mehikanske republike. Z njim je v zvezi tudi zgodovina habsburške dinastije. Diaz je bil slovit mehikanski politik, ki je že sodeloval pri padcu cesarja Maksimilijana, brata avstrijskega cesarja. Za predsedstvo se je boril že leta 1871. proti Juarezu, leta 1877. je pa dosegel svoj namen. Predsednik je bil dolga leta s krajšim presledkom ter je s svojo diktatorsko oblastjo nekoliko uredil mehikanske državne razmere. Po njegovem padcu je šele začela meščanska vojna, ki še danes ni končno ponehala ter preti nevarnost, da nastane vojna med Zedinjenimi državami in Mehiko. Diaz je bil star 85 let.

Huerta aretiran. Ameriško vojaštvo je aretiralo bivšega mehikanskega predsednika Huerta, ki se je nahajal na potu v Mehiko.

Juanšikaj — pretendent na cesarski prestol? V »Frankfurter Zeitung« piše neki izvrsten poznavalec kitajskih razmer, da stremi Juanšikaj za cesarskim prestolom.

Izvoz iz Amerike. Iz Washingtona poročajo: Uradni trgovinski urad objavlja poročilo o izvozu iz Amerike v zadnjih desetih mesecih. Uvodoma izvaja poročilo, da se je izvoz raznih fabrikatov izvzemši živil, izdatno znižal, če se primerja z lanskim letom in je znašal le okroglo 1000 milijonov dolarjev. Normalna pro-

daja fabrikatov je bila v miru večja, kakor je v sedanjih razmerah. Iz tega razloga in ker se je izredno znižal naš izvoz surovin, se je dosegel povišek v vsem izvozu le po živilih. Zanimiva je točka, da so izvozili na bojišča v Evropi ameriških konj v vrednosti 48 milijonov dolarjev in mul skoraj za 10 milijonov dolarjev. Izvoz se je povišal samo v Evropo in sicer za 28 milijonov dolarjev, za vse druge zemeljske dele je izvoz iz Združenih držav znatno padel. V Francijo se je v 10 obratnih mesecih izvozilo več blaga za 133 milijonov, na Angleško za 204 in v Italijo za 74 milijonov dolarjev. Izvoz v Nemčijo je padel za 270, v Avstrijo za 185 milijonov, v Belgijo za 34 milijonov dolarjev; vsled česar se je povišal izvoz za 22 milijonov dolarjev, kar pa zopet odpade, ker je padel izvoz v druge zemeljske dele.

Jedilne gobe kot hrana. Poljedelsko ministrstvo je naročilo deželnim vladam, da prebivalstvo po podrejenih uradih, kmetijskih korporacijah itd. opozarja na veliko redilno vrednost gob, ki jih je zlasti v oozdnatih krajih mnogo. Obenem naj ti organi vplivajo na posestnike gozdov, da nabiranje gob, zlasti revnejšim slojem, brezplačno dovolijo. Seveda ljudje potem tega dovoljenja ne smejo prekoračiti, ne delati škode ali prestopati v prepovedane dele gozda. — V raznih kuharskih knjigah dobimo slike zdravih jedilnih oob, a tudi navodila, kako jih poceni in tečno pripraviti.

Posameznik in mnogi. (Po stari paraboli). Človek je potoval in steza ga je vedla preko gorovja. Pa pride na kraj, kjer je ležala na stezi velika, težka pečina, ki mu je zapirala nadaljni pot. Razen ozke steze ni bilo nobenega prehoda ne ob desni ne ob levi. Ko je ta človek uvidel, da ne more dalje, ker mu pečina zapira pot, poskušal je pečino odvaliti; pa ni šlo. Silno se je utrudil pri delu, a zaman je bil ves napor. Ko je uvidel svojo slabost, je sedel ob poti na tla, utrujen in žalosten je bil in jel se je bati. Kaj bo z menoj, pravi, ko nastane noč ter me preseneti v tej samoti? Nimam živeža ne strehe in kmalu se začno plaziti divje živali po temi, da si poiščejo plen. Dočim je bil potnik popolnoma zatopljen v svoje grozno razmišljanje, pride drug potnik ter hoče ne meneč se zanj dalje. Ko pa opazi, da mu zapira pečina pot, jo poskuša tudi sam zvaliti s pota. Silno se je trudil, toda ves napor je bil brez uspeha. Molče sede ob poti ter obupno pobesi glavo. Za njim so prišli še drugi potniki. Nobeden pa ni mogel odstraniti pečine in žalostni so bili vsi in velik je bil njih strah. Slednjič pravi eden izmed njih: »Bratje moji, molimo k svojemu bogu, ima sočutje z našo slabostjo ter odvali pečino, ki nam zapira pot. Vsi

Godbeni in dramatični odsek ter Pevski zbor delavstva v Hrastniku naznanjajo, da je bil dne 25. junija v Mariboru pokopan naš mili sodrug

Franc Brezjan

ki je bil 9. junija na južnem bojišču zadet s kroglo v glavo.

Slava njegovemu spominu!

Kupujte in naročajte pri trdkah, ki inserirajo v „DELA VEC“.

Otvoritev trgovine 1. julija 1915

Splošni zavod za uniformiranje

BACK & FEHL

LJUBLJANA, Starl trg št. 8, ob cestni železnici.

Izdelovanje škukovosivih in poljskosivih (zelenih) uniform, platnenih in ovčjevolnenih.

Zaloga vseh opremljenih vrst in kap.

Centrala: Dunaj IX/1. Podružnice: Trst, Krakov, Černovice.

so poslušali njegov svet ter so molili k svojemu bogu. Toda pečina je ležala tam na miru; ni se zgenila. Tedaj ustane zopet eden med njimi in zakliče z glasom, ki je pričal zmago! »Vsak izmed nas je skušal odvaliti pečino s pota, pa nobeden je ni mogel, zakaj posameznik je bil preslaboten. Dajte, poskusimo vsi skupaj, potem bo naša moč velika, in šlo bo!« Vsi so vstali, se uprli v pečino in pečina se je jela premikati in pot je bila prosta. Mirno in zadovoljno so potniki skupaj nadaljevali svojo pot. — Kaj torej pomeni ta primera? Število potnikov je ljudstvo; pot je življenje; pečina je beda in siromaštvo, ki posameznika ovira pri vsakem koraku do srečnega in veselega življenja. Nobeden posameznik ne more pečine odvaliti. Toda tisti, ki potujejo skupaj, nimajo nobene ovire: zakaj njih moč je velika, če so složni. Vsakršno pečino odstranijo s ceste življenja, in njih pot jih vodi k sreči, veselju in zmagi.

(Po M. Kahle, »Neue Welt«).

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Rohida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. B. Ipavc	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3. pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščenina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, Francišanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omojeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za šole in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v
zalogi lastne tovarne
PETER KOZINA & K^o.
Ljubljana, na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

: Garantirana kakovost. :

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

